

Analyse | kraka

3. december 2024

Direkte udgifter i politisk aftale om implementeringen af den grønne trepart

Af Ulrik Beck

Med den politiske aftale "Aftale om Implementering af et Grønt Danmark" har regeringen og en række støttepartier vedtaget en aftale, der bygger videre på aftalen fra den grønne trepart. Denne analyse undersøger de direkte udgifter for staten forbundet med den politiske aftale.

- De samlede direkte udgifter for staten ved implementeringsaftalen for den grønne trepart skønnes at løbe op i ca. 55,9 mia. kr. frem mod 2045.
- Det svarer til ca. 9360 kr. pr. dansker.
- I perioden 2024-2044 svarer det til ca. 440 kr. pr. nulevende dansker pr. år.

Kontakt

Cheføkonom
Ulrik Beck
Tlf. 3140 8705
E-mail urb@kraka.dk

1. Direkte udgifter ved den politiske aftale om den grønne trepart

Denne analyse: Direkte udgifter ved politisk aftale

Med den politiske aftale om den grønne trepart er der vedtaget en samlet pakke, der skal være med til at sikre den grønne omstilling af landbruget samt forbedre miljøet og biodiversiteten i Danmark. I denne analyse undersøger vi omfanget af de direkte udgifter for staten forbundet med aftalen. Analysen er en opdatering af en tidligere Kraka-analyse om de direkte udgifter ved den grønne trepartsaftale.¹

Udgangspunkt i de officielle tal

Analysen tager udgangspunkt i de offentliggjorte tal i den vedtagne politiske aftale, suppleret med tal fra den grønne trepartsaftale, der blev indgået mellem regeringen og parterne tidligere i år. I en række tilfælde angiver den politiske aftale, hvor den fraviger den grønne trepartsaftale, og oplysningerne i de to aftaletekster er konsolideret i denne analyse. Aftaleteksterne angiver, hvordan udgifterne på de forskellige tiltag fordeler sig for perioden 2024-2030 samt for 2035. I analysen er der som udgangspunkt lagt til grund, at udgifterne efter 2030 svarer til de angivne beløb for 2035. Der er tale om en række skøn, hvor de tilgængelige kilder er anvendt i videst mulig udstrækning. Metodebilaget beskriver, hvordan de tilgængelige informationer er konsolideret og fordelt ud på de enkelte år i flere detaljer.

Samlede udgifter: 55,9 mia. kr. / 9.360 kr. per dansker

Resultater

De samlede tiltag skønnes at koste i alt 60,5 mia. fordelt over perioden 2024-2044, hvoraf de 55,9 mia. kr. er forbundet med en direkte udgift for staten. Det svarer til, at aftalen koster ca. 9360 kr. per dansker over den samlede periode.² Det svarer til en gennemsnitlig udgift på ca. 440 kr. pr. dansker pr. år i perioden 2024-2044³.

Arealfond og pyrolyse udgør hovedparten

Tabel 1 viser fordelingen af udgifter på udgiftsposter. Danmarks Grønne Arealfond udgør den klart største udgiftspost på ca. 43,2 mia. kr. Tilskud til pyrolyse udgør den næststørste udgift med en samlet udgift på 9,9 mia. kr.

Øvrige poster udgør 7,4 mia. kr.

De øvrige inkluderede udgiftsposter udgør 7,4 mia. Det drejer sig bl.a. om udgifter til oprettelsen af kystvandrår, støtte til udtagningskonsulenter, fremme af plantebaserede fødevarer, gebyrløftning for slagterier, opretning af nationalparker samt statslig administration.

Omlægning af CAP'en bidrager med 4,6 mia. kr.

At der er forskel på de samlede udgifter til aftalens tiltag og udgifterne for staten skyldes, at 4,6 mia. kr. i finansiering kommer ved omlægning af EU's landbrugsstøtte (CAP). Derfor er de samlede, direkte udgifter ved aftalen 55,9 mia. kr.

Ændringer fra juni- opgørelse

Ved den grønne trepartsaftale i juni beregnede Kraka en samlet udgift på 52,7 mia. kr. Udgifterne er derfor steget med knap 10 mia. kr. Det skyldes flere ændrede forhold:

- 1) I forhold til den grønne trepartsaftale er der sat yderligere 2,3 mia. kr. af til kvælstofindsatsen, og der er sat yderligere 375 mio. af til plantefonden og yderligere 40 mio. til lokal forankring (lokale treparter).
- 2) Den politiske aftale inkluderer beregninger af udgifter til en række tiltag, hvor udgiftssiden ikke var belyst i den grønne trepartsaftale. Det drejer sig bl.a. om nye naturnationalparker samt udgifter til statslig administration.
- 3) Oplysningerne i den politiske aftale har tilladt en mere præcis afgrænsning af finansieringsbidraget fra EU's landbrugsstøtte.

¹ <https://kraka.dk/analyse/direkte-udgifter-i-den-groenne-trepartsaftale>.

² I beregningen anvender vi antallet af danskere i maj 2024 fra Statistikbankens tabel FOLK1AM. Der er i beregningen ikke taget højde for, at udgifter i fremtiden koster mindre, hvis man er interesseret i, hvor mange penge der skulle sættes af til dem i 2024 pga. såkaldt tilbagediskontering.

³ Beregnet ud fra 5.989.985 danskere (Kilde: Statistikbanken, FOLK1AM).

Tabel 1 Fordeling af udgifter på poster, samlet for 2024-2044

Kategori		Udgifter i alt
		Mio. kr.
Den Grønne Arealfond	Privat skovrejsning	18.722
Den Grønne Arealfond	Statslig skovrejsning	2.246
Den Grønne Arealfond	Udtagning af kulstofrig lavbundsjord	9.888
Den Grønne Arealfond	Ramme til kvælstofreducerende tiltag mv.	12.346
Øvrige tiltag	Reduceret gødningsanvendelse	912
Pyrolyse	Lagring af biokul (pyrolyse)	9.900
Øvrige tiltag	Fodertilsætningsstoffer	842
Øvrige tiltag	Tilbageførsel af afgiftsprovener, husdyr	370
Øvrige tiltag	Styrket lokal omlægningsindsats	322
Øvrige tiltag	Lokale indsatser	40
Øvrige tiltag	Opkvalificering af beskæftigede i landbrug og følgeerhverv	100
Øvrige tiltag	Reserve til evt. afløftning af grisesektorens produktionsafgifter	100
Øvrige tiltag	Gebyrafløftning af slagterier	720
Øvrige tiltag	Naturnationalparker	868
Øvrige tiltag	Støtteordning til unge landbrugere	207
Øvrige tiltag	Nye kystvandråd	50
Øvrige tiltag	Plantefonden	420
Øvrige tiltag	Fremme af plantebaserede fødevarer	15
Øvrige tiltag	Ramme til økologisk landbrug	20
Øvrige tiltag	Udtagningskonsulenter	70
Øvrige tiltag	Marin genopretning	80
Øvrige tiltag	Ramme til statslig administration	2.258
Samlede udgifter		60.496
Finansiering fra CAP		4.609
Samlede udgifter ekskl. CAP		55.887

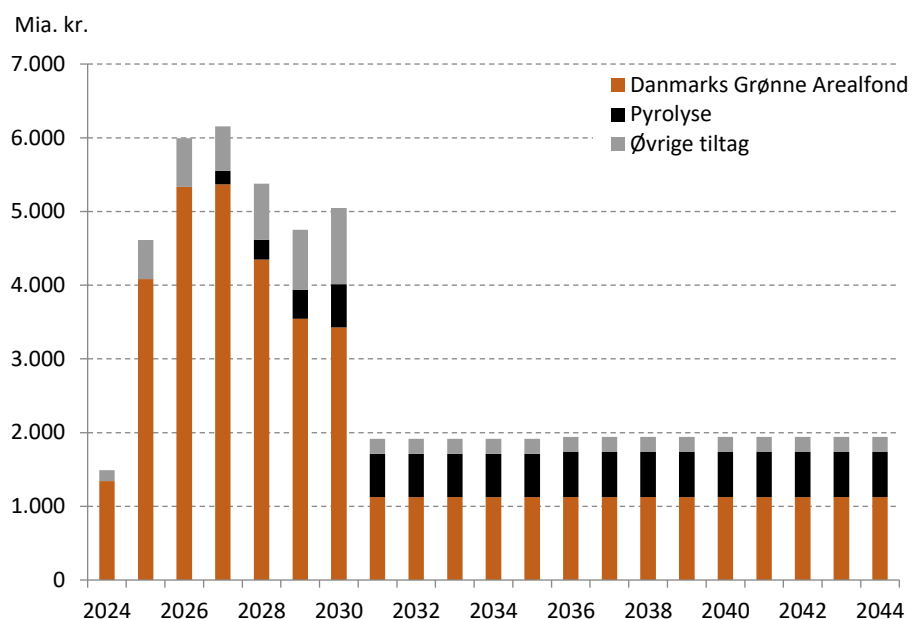
Anm.: Se metodebilag for flere detaljer om beregningerne.

Kilde: Egne beregninger ud fra Aftale om et Grønt Danmark samt Aftale om Implementering af et Grønt Danmark.

Største udgifter først i perioden

De undersøgte tiltag har højere gennemsnitlige udgifter pr. år i perioden 2024-2029 end i perioden 2030-2044, jf. Figur 1. I alle årene i perioden 2024-2044 udgør Danmarks Grønne Arealfond den største udgiftspost. Udgifterne til fonden er højest frem til 2030 grundet udgifterne ifm. udtagning af kulstofrige lavbundslande. Udgifterne til pyrolyse indføres i perioden 2027-2030. Fra 2030 og frem bruges der omkring 600 mio. kr. om året på pyrolyse. Udgifterne til opkvalificering falder i årene 2027-2030, og fra 2029 løftes slagteriernes gebyrer med 45 mio. kr. om året.

Figur 1 Illustrativ fordeling af udgifter til politisk aftale om den grønne trepart, 2024-2044

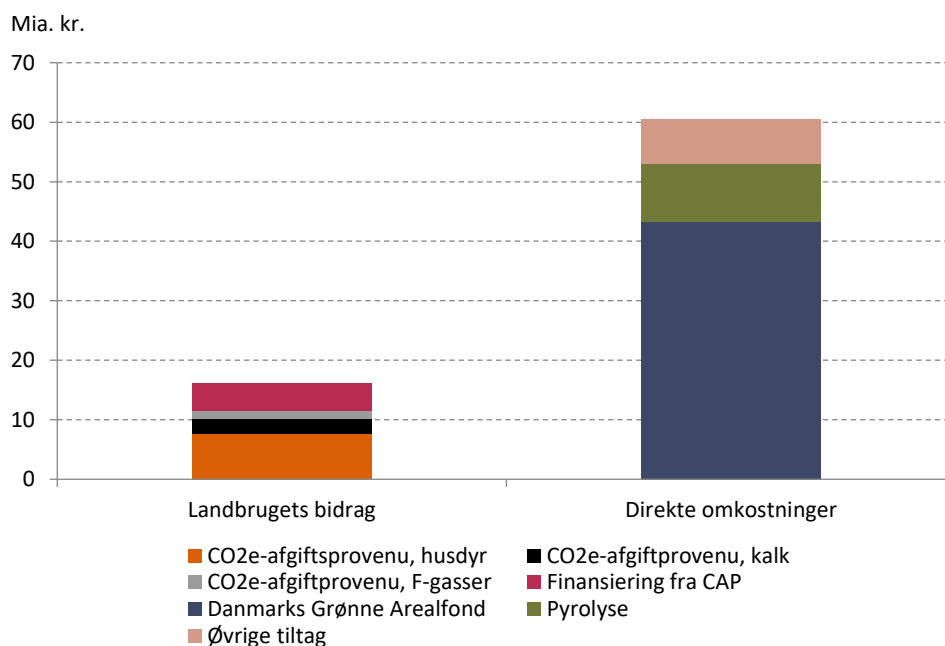
Anm.: Se metodebilag for flere detaljer om beregningerne.

Kilde: Egne beregninger ud fra Aftale om et Grønt Danmark samt Aftale om Implementering af et Grønt Danmark.

Landbrugets direkte bidrag til aftalens finansiering

Aftaleteksten beskriver også, hvor stor en del af udgifterne der direkte finansieres af betalinger fra landbruget. Det drejer sig om bidrag fra den førnævnte omlægning af EU's landbrugsstøtte samt afgiftsprovener fra afgifterne på drivhusgasser. Disse afgifter giver et provener på i alt ca. 11,6 mia. kr. Hertil kommer bidraget fra EU's landbrugsstøtte. Samlet kan man altså sige, at ud af de samlede udgifter på 60,5 mia. kr., bidrager landbruget direkte med et finansieringsbidrag på 16,2 mia. kr., jf. figur 2. Ud over den direkte finansiering vil landbruget også bidrage med ændringer i produktionen, som forventes at give de ønskede klima- og kvælstofeffekter.

Figur 2 Direkte omkostninger og landbrugets direkte finansieringsbidrag

Anm.: Se metodebilag for flere detaljer om beregningerne.

Kilde: Egne beregninger ud fra Aftale om et Grønt Danmark samt Aftale om Implementering af et Grønt Danmark.

Metodebilag

Udgangspunkt: Aftaletekstens udgiftstabel

Det primære udgangspunkt for beregningerne er tabel 1 i aftaleteksten.⁴ Her fremgår udgifterne for årene 2024-2030 samt for 2035. Det angives, at 2035-udgifterne er indikative for udgifterne for årene efter 2030. I udgangspunktet er tabellens udgifter anvendt direkte for årene 2024-2030, og udgifterne for 2035 er anvendt for årene 2031-2044. Herefter er foretaget en enkelt justering:

Justering af udgifter til pyrolyse

I den grønne trepartsaftale fra juni måned er der angivet samlede udgifter på 9,9 mia. til pyrolyse frem mod 2045. I den politiske aftale er dette beløb ikke justeret, men metoden beskrevet ovenfor giver samlede udgifter på 9,64 mia. kr. Vi justerer dette tal ved at gå ud fra, at det samlede beløb er det samme, som var angivet i den grønne trepartsaftale fra juni. Vi har teknisk gjort dette ved at opjustere udgifterne i perioden 2036-2044 med 29 mio. kr. årligt for at ramme den samlede udgift på 9,9 mia. kr. i den samlede periode.

2025-priser på nær for 2024

I aftaletekstens udgiftstabel er det angivet, at udgifterne er i 2025-priser på nær tallene for 2024, som er i 2024-priser. Dette er bevaret i denne analyse, og det samlede udgiftsbeløb er derfor angivet i 2025-priser på nær for 2024, som er angivet i 2024-priser. En omregning til 2025-priser af 2024-udgifterne ville kun give anledning til en mindre ændring af det samlede beløb.

Samme metode for finansieringen

For opgørelsen af landbrugets bidrag til finansieringen af aftalen er der ligeledes taget udgangspunkt i udgifts- og finansieringstabellen i aftaleteksten. Der er taget udgangspunkt i en lineær indfasning af afgiftsprovenuet fra 2030 til 2035 og herefter antaget et uændret proveneru.

⁴ https://mgtp.dk/media/iinpdv3w/aftale_om_implementation_af_et_groent_danmark_endelig.pdf